Els escriptors modernistes, vistos per Prudenci Bertrana

L'MD'A reuneix des d'ahir els 36 retrats que l'artista va dibuixar el 1906 per a l'antologia escolar ‘Aplech'

L'exposició presenta el guaix original de Joaquim Renart que il·lustrava la portada

Des de finals del segle XIX, es va generalitzar a Catalunya l'ús de petites antologies literàries per acostumar els infants a llegir en la seva llengua, a conèixer els escriptors més importants de la cultura del país i a familiaritzar-se, a través dels textos escollits, en uns determinats valors cívics i ètics en el context del renovat vigor dels sentiments nacionalistes. Aplech. Models en vers i en prosa del nostre Renaixement, publicat el 1906 per l'editorial gironina Dalmau Carles i coordinat pel mestre, pedagog i periodista de Sant Hilari Sacalm Anton Busquets i Punset, va ser un dels manuals més populars i ambiciosos de l'època: es destinava a escoles del Principat, les Illes, el País Valencià i el Rosselló, i se'n van fer unes quantes reimpressions, introduint-hi alguns autors i substituint-ne d'altres. El llibre, perquè resultés atractiu a la mainada a la qual s'adreçava, havia de ser il·lustrat amb retrats de cada un dels escriptors compilats, que l'editor i pedagog Josep Dalmau Carles va confiar a dos professors de belles arts de prestigi: l'olotí Josep Berga i Boada, que va realitzar 70 d'aquells retrats, i el gironí Prudenci Bertrana, que va tenir cura dels 36 restants. L'encàrrec era més tècnic que no pas artístic, perquè consistia a reproduir amb llapis o tinta una imatge fotogràfica facilitada en molts casos pels mateixos retratats, que s'estalviaven d'aquesta manera el desplaçament a l'estudi del pintor, i l'editor, al seu torn, aconseguia donar al volum un traç homogeni. En conjunt, constitueixen una galeria significativa dels grans referents de la literatura catalana de l'època, que tindrien un ressò llunyà en la sèrie litogràfica que Enric Marquès realitzaria als anys setanta partint en bona part dels mateixos retrats.

Els originals dels trenta-sis dibuixos de Bertrana es van conservar a l'arxiu de Dalmau Carles fins que el 1974 el seu descendent, Joaquim Pla i Dalmau, els va localitzar i en va fer donació a la Diputació de Girona, que els dipositaria al Museu d'Art (MD'A). Tot i que la col·lecció havia estat presentada al públic de manera fragmentària en diverses ocasions, el conjunt sencer, inclòs el guaix original que va servir per il·lustrar la portada del llibre, una obra de Joaquim Renart escollida per concurs (el premi eren 75 pessetes), i que ha estat adquirit recentment, s'exposa des d'ahir per primera vegada a l'MD'A, coincidint aquesta setmana amb l'acte de lliurament del 48è Premi Bertrana de novel·la. La mostra, que incorpora un exemplar de la primera edició de l'Aplech, permet reconèixer “los patriarques y'ls sacerdots” del renaixement literari que volia encarnar el modernisme, entre ells Narcís Oller, Joan Maragall, Àngel Guimerà, Xavier Montsalvatje o Carles Rahola, però també nombroses autores avui desconegudes, com ara Agnès Armengol de Badia o Maria de Gràcia Bassa, filla de Llofriu, a banda de la imponent Caterina Albert.

L'exposició, que a partir del gener de l'any vinent serà itinerant, es complementa avui al migdia (12 h) amb una visita guiada amb vermut als jardins del Palau Episcopal a càrrec de la catedràtica de llatí de la Universitat de Girona Mariàngela Vilallonga, que ha tingut cura d'un dels textos del petit catàleg editat per a l'ocasió, i que també incorpora textos de la directora de l'MD'A, Carme Clusellas, i de Montserrat Mas i Carme Bové, del Centre de Normalització Lingüística de Girona.

Publicat a:
-El Punt Avui. Comarques Gironines 19-09-2015 Pàgina 26

Font del document:
http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/896646-els-escriptors-modernistes-vistos-per-prudenci-bertrana.html